

MILLIY QADRIYATLAR ASOSIDA VATANPARVARLIK TARBIYASINI YO'LGA QO'YISH

Dagarova Aziza Hasan qizi

Annotatsiya: Mazkur maqolada milliy qadriyatlar asosida yosh avlodda vatanparvarlik tuyg'ularini shakllantirishning nazariy, pedagogik hamda amaliy jihatlarini keng yoritilgan. Milliy urf-odatlar, tarixiy meros, xalq og'zaki ijodi va zamonaviy ta'lim texnologiyalarining tarbiyaviy ahamiyati ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Shuningdek, ta'lim jarayonida vatanparvarlik tarbiyasini samarali tashkil etish metodlari, oila va jamiyat hamkorligi hamda amaliy faoliyat orqali yoshlarning ma'naviy barkamolligini rivojlantirish yo'llari ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: milliy qadriyatlar, vatanparvarlik tarbiyasi, yosh avlod, ma'naviy tarbiya, milliy meros, pedagogik texnologiyalar, ta'lim jarayoni.

Kirish

Bugungi globallashuv davrida yosh avlodni milliy qadriyatlarga sodiq, Vatanga mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Har bir davlatning taraqqiyoti yoshlarning ma'naviy yetukligi, ijtimoiy faolligi va milliy g'ururiga bevosita bog'liqdir. Shu sababli ta'lim tizimida vatanparvarlik tarbiyasini kuchaytirish, ayniqsa milliy qadriyatlar asosida tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Milliy qadriyatlar xalqning tarixiy tajribasi, an'analari, urf-odatlari, madaniyati va ma'naviy qarashlarini o'zida mujassam etadi. Ushbu qadriyatlar yoshlarning shaxs sifatida shakllanishida, ularning ijtimoiy qarashlari va hayotiy tamoyillarini belgilashda muhim rol o'ynaydi. Vatanparvarlik esa shaxsning o'z yurtiga sadoqati, milliy manfaatlarni qadrlashi va jamiyat taraqqiyotiga hissa qo'shishga tayyorligi bilan ifodalanadi.

Milliy qadriyatlarning tarbiyaviy ahamiyati

Milliy qadriyatlar yoshlarning ma'naviy olamini boyituvchi, ularni barkamol inson sifatida shakllantiruvchi asosiy omillardan biridir. O'zbek xalqining boy tarixiy merosi, milliy an'analar va urf-odatlar yoshlar qalbida milliy g'urur, ajdodlarga hurmat va Vatanga muhabbat tuyg'usini rivojlantiradi.

Xalq ertaklari, maqollar, dostonlar hamda tarixiy rivoyatlar yoshlarning ongida ijobiy fazilatlarni shakllantiradi. Ularda jasorat, halollik, sadoqat va mardlik kabi insoniy sifatlar targ'ib etiladi. Ayniqsa, buyuk ajdodlarimiz – Amir Temur, Alisher Navoiy, Mirzo Ulug'bek kabi tarixiy shaxslarning hayoti yoshlar uchun ulkan tarbiyaviy manba hisoblanadi.

Milliy bayramlar va an'anaviy marosimlar ham yoshlar ongida milliy qadriyatlarga hurmatni oshiradi. Navro'z, Mustaqillik kuni, Xotira va qadrlash kuni kabi tadbirlar orqali yoshlar o'z tarixini chuqurroq anglay boshlaydi.

Vatanparvarlik tarbiyasining pedagogik asoslari

Vatanparvarlik tarbiyasi shaxsni ijtimoiy faol, ma'naviy yetuk va milliy g'ururga ega inson sifatida tarbiyalash jarayonidir. Bu jarayon quyidagi pedagogik tamoyillarga asoslanadi:

- milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligi;
- shaxsga yo'naltirilgan ta'lim;
- ta'lim va tarbiyaning uzviyligi;
- faol va interaktiv o'qitish metodlari;
- ijtimoiy faoliyat orqali tarbiya.

O'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki tarbiyachi sifatida ham faoliyat yuritishi lozim. Dars jarayonida tarixiy misollar, milliy an'analar va hayotiy voqealar orqali o'quvchilarning vatanparvarlik hissini kuchaytirish mumkin.

Ta'lim jarayonida milliy qadriyatlardan foydalanish yo'llari

Ta'lim muassasalarida vatanparvarlik tarbiyasini samarali tashkil etish uchun milliy qadriyatlardan keng foydalanish zarur. Darslarda milliy adabiyot namunalarini o'rganish, tarixiy shaxslar hayotini tahlil qilish va milliy madaniyatga oid materiallardan foydalanish muhimdir.

Sinfdan tashqari tadbirlar ham tarbiyaviy jarayonning ajralmas qismidir. Ma'naviy-ma'rifiy kechalar, milliy bayramlar, sahna ko'rinishlari, ijodiy tanlovlar yoshlarning milliy madaniyatga qiziqishini oshiradi. Tarixiy obidalarga sayohatlar, muzeylarga tashriflar esa yoshlarning tarixiy xotirasini boyitadi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida vatanparvarlik tarbiyasi

Innovatsion ta'lim texnologiyalari tarbiyaviy jarayonni yanada samarali tashkil etish imkonini beradi. Multimedia taqdimotlar, videodarslar, virtual ekskursiyalar orqali tarixiy voqealar va milliy meros o'quvchilarga yanada tushunarli bo'ladi.

Interaktiv metodlar – munozara, debat, rol o'yinlari va loyiha ishlari – o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi. Masalan, tarixiy shaxslar hayotini sahnalashtirish o'quvchilarda milliy iftixor tuyg'usini kuchaytiradi. Axborot texnologiyalaridan foydalanish esa ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qiladi.

Oila va jamiyat hamkorligining o'rni

Vatanparvarlik tarbiyasida oila muhim o'rin tutadi. Ota-onalarning milliy qadriyatlarga hurmati, farzandlar bilan tarixiy va ma'naviy mavzularda suhbatlashishi tarbiya samaradorligini oshiradi. Mahalla va jamoat tashkilotlari bilan hamkorlikda o'tkaziladigan tadbirlar esa yoshlarning ijtimoiy faolligini rivojlantiradi.

Mahalla fuqarolar yig'ini tomonidan tashkil etiladigan ma'naviy-ma'rifiy uchrashuvlar, tarixiy sanalarga bag'ishlangan tadbirlar yoshlarning jamiyat hayotiga qiziqishini oshiradi va ularda jamoaviylik hissini shakllantiradi.

Amaliy faoliyat orqali vatanparvarlikni shakllantirish

Vatanparvarlik faqat nazariy bilim bilan emas, amaliy faoliyat orqali ham mustahkamlanadi. Ekologik aksiyalar, ijtimoiy yordam loyihalari, milliy sport musobaqalari va ko'ngilli faoliyat yoshlarning jamiyat hayotiga faol qo'shilishiga yordam beradi.

Tarixiy joylarga sayohatlar, yodgorliklarni obodonlashtirish ishlari, mahalliy loyihalarda ishtirok etish yoshlarning o'z Vataniga foydali bo'lish istagini kuchaytiradi. Bu esa ularda mas'uliyat va ijtimoiy ongni rivojlantiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, milliy qadriyatlar asosida vatanparvarlik tarbiyasini yo'lga qo'yish yosh avlodni ma'naviy barkamol, milliy g'ururga ega va ijtimoiy faol shaxs sifatida tarbiyalashning eng samarali yo'llaridan biridir. Ta'lim jarayonida milliy merosdan foydalanish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash, oila va jamiyat bilan hamkorlikni kuchaytirish orqali vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. Karimov I.A. *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.*
3. Mirziyoyev Sh.M. *Yangi O'zbekiston strategiyasi.*
4. Pedagogika nazariyasi va tarixi bo'yicha ilmiy adabiyotlar.
5. Milliy tarbiya va ma'naviyatga oid ilmiy maqolalar to'plami.